

ALGUNAS NOVAS REFERENTS Á LA ANTIGA EMPURIAS.

Sr. Secretari de la ASSOCIACIÓ CATALANISTA D' EXCURSIONS CIENTÍFICAS.

Olot.

Molt senyor meu: ab motiu d' herborisar per l' Ampurdà tingui ocasió, en lo mes finit, de visitar las ruinas d' Empurias. ¡Quinas ideas tan tristas se presentan al trepitjar tanta ruina! recordant la població que aquí hi visqué y la riquesa que representava, ¡ab la soletat y desmèrit del present!; pero á lo menos s' hagués tingut cuidado de conservar los seus restos y aprofitarlos en lo que valen, lo qual seria gran consól. Jo no entench d' aquests estudis d' antiguallas, aixís es, que prescindiré de si eran fenicis, romans ó celtibers los seus habitants, de si potsé vivian varias colonias al costat unas d' altres, ó si la última dominació romana esfogá 'ls vestigis dels seus primers fundadors; la muralla que 's diu de la ciutat, y que en gran part se conserva, revela major antiguitat y rudesia que la romana, pero si que no puch menys que cridar la atenció de aquesta illustrada Associació, porque las visiti quan pugui y usi del seu poder porque millor se conservin la série d' antiguetats que 's poden nomenar parlants, puix que

tots los dias nos donan objectes que demostran la cultura, l' art, la riquesa, la llengua, etc., dels seus moradors y anyadeixo que en altre pays de més illustració que 'l nostre, ó millor, en que l' art fos protegit com se mereix, aixó meteix seria una mina de riquesa, un foc de població, de vias de comunicació (y ara ab prou feynas s' hi pot anar ab rodas, essent plá com la má) y més encara un tresor de coneixements hístórichs y de investigació continuada.

Permeten aqueixas ruinas fer excavacions, y no de las més costosas, puix quatre ó sis pams d'arena cubreixen lo veritable sol, com se veu be en lo magnífich mosaich que representa lo sacrifici d' Ifigenia, y sens dupte que se 'n trovarian d' altres, com ja se 'n vehuen d' ordinaris al seu entorn; pero esposats al sol y serena y, encare pitjor, á la canalla que per jugar se diverteixen espatllant. En aquest entorn sembla que hi havia lo centre de la ciutat y en totas las casas hi ha dipòsits, ó sigan lo que 'n deyan *silos*. Lo senyor Dómer d' Ampurias, que molt s' ha interesat per la conservació de tot lo que li ha aparegut de mérit, testificá que al descobrirse los mosaichs estaban en molt bon estat y ara vergonya fan de veurels, y diu mes, que totas sas reclamacions y d' altres han sigut en vá.

Lo mosaich magnífich, ans dit, está inclós en una petita caseta, cual clau té un senyor de la Escala, poble vehí, pero molt mes distant que lo d' Ampurias, lo qual ocasiona moltes voltas que lo aficionat arriba al lloch y no pot visitar lo millor; crech que seria lo més rahonable que lo senyor Dómer d' Ampurias, que ab tan de interés mira tot lo que n' es digne, y qual amabilitat dech dexar aquí consignada, fos lo seu depositari.

No faré la descripció de tot lo vist, porque 'm quedaria

curt y á mes está pròxima á la llum una obra sobre aixó del inteligent numismàtic Sr. Botet, sols faré nota á la Associació de lo que subsisteix.

Lo poble d' Ampúrias está enclavat en un turó y rodejat de forta muralla romana, te una iglesieta gòtica de bona fàbrica, que proba que los Comtes d' Ampurias aprofitaren aquesta fortaleza antiga per castell feudal. En tres turóns de la meteixa direcció del d' Ampurias hi ha la gran ciutat d' Emporión y sols resta la muralla ja citada, molt tosca y forta y bastant conservada; en lo seu recinte hi ha las ruinas de un monastir de Servitas, que es de bon gust.

La ceràmica es molt abundant, en tant que hi ha parets de vinyas fetas de teulas y trossos de las demás eynas d' aquell temps: de tant en quant se troban monedas de coure, plata (*patralas*), pedras treballadas (*cornelinas*), sobre tot després de haber fet tremontana ó pluja fortas, se han trobat ricas alhajas d' or, plata, etc.; pero també hi ha molts especuladors en la Escala que negocian tot aixó y enganyan á tots los que no hi entenen prou.

Molt més podria dir una pluma lleugera ó una inteligencia més clara que la meva, pero aquí me trobo ja embarrasat; y després d' oferir de nou los meus serveys, se despeix lo soci delegat

RAMÓN M.ª BOLÓS.

4 Juny 1879.